

Jako první světová. Na bojišti i v politice. Jeden padne a... Zlý scénář Jiřího Weigla

- CZ24 News | 23. října 2023

ČESKO: „Apel na co nejrychlejší skončení téhle situace na Ukrajině není žádným ustupováním agresorovi. To by mělo být výbavou každého zodpovědného politika. Politická situace ale připomíná období před první světovou válkou,“ říká v rozhovoru pro Rádio Universum Jiří Weigl, ředitel a spoluzakladatel Institutu Václava Klause. A upozorňuje, že vládám každá válka velmi usnadňuje vládnutí, a to nejen v zemích, kde se válčí. Varuje před Evropským parlamentem coby „děsivou institucí“ a vyzývá proto lidi, aby chodili k volbám, i k těm evropským.

Situace je ve světě je podle Weigla velmi nebezpečná. „Děsím se z událostí kolem ukrajinské války, jak aktéři neustále ‚zvyšují sázky‘, jak neustále jdou do většího a většího rizika. V mnoha ohledech mi to připomíná situaci kolem první světové války: Jednak tato válka sama o sobě, tak jak tyto boje probíhají, se velmi podobají zákopovým bojům na frontách první světové války, bojům, které se po dlouhé měsíce a roky nehýbaly z místa, akorát stravovaly statisíce lidských životů. Něco podobného, zdá se, probíhá na Ukrajině taky: Obrana znovu získala velkou převahu nad útokem, a je velmi obtížné útočit.“

Také politická situace mu připomíná období před první světovou válkou: „Tehdy velmocí často velmi neprozřetelně braly obrovské bezpečnostní závazky, a dostaly se do vleku svých spojenců, kteří byli velmi nezodpovědní. Najednou vznikl takový automat, kde se jedna figurka položila – domino – a najednou se tento automat rozjel sám a nezastavitelně k válce,“ připomněl.

„První světová válka byla absolutně rozhodující tragédií, která změnila atmosféru, myšlení celých generací, která přivedla takové hrůzy, jako byl komunismus, a nacismus. A položila základy ke druhé světové válce,“ doplnil Weigl v rozhovoru pro **Rádio Universum**.

V uplynulých desetiletích k ničemu takovému nedošlo. A „jaderné odstrašení“ tak dobře fungovalo proto, že ve vrcholných funkcích rozhodujících velmocí stále byli lidé, kteří druhou světovou válku zažili. „Kterí zažili tu hrůzu, katastrofu, zničení světa. Věděli, co to je Hirošima, věděli, co je otřes z použití jaderných zbraní – to všechno tito lidé intenzivně prožili – a proto to bylo garancí, že nedopustí, aby se to zopakovalo,“ říká ředitel Institutu Václava Klause.

Dnes se generace dávno vyměnily – a pro ty, kteří to nezažili, se nejeví vůbec tak zapovězeným opět hovořit o jaderné konfrontaci. „Poučné pro mě bylo čtení Henryho Kissingera. U jeho 100. narozenin se objevila řada textů s jeho vzpomínkami, reflexemi, názory, kde říká, jak je frustrován ze současných světových lídrů, jak je frustrován z toho, že jsou ve světové politice lidé, kteří znají historii stále méně a kteří si stále méně dokážou vybavit poučení, které z historie vyplývá,“ cituje bývalého ministra zahraničí USA.

„Velmi se obávám toho, co se na Ukrajině, a okolo Ukrajiny, může stát. Protože tenkrát na to Němci měli „jenom“ tři týdny – ale dneska lidé, kteří rozhodují, by museli rozhodovat v řádu minut, možná desítek minut, a tam se chyba, špatná reakce, a špatné vyhodnocení situace, může stát velmi snadno. A cesta zpátky nebude. Takže myslím, že apel na co nejrychlejší skončení téhle situace není vůbec žádným ustupováním agresorovi a podobně. To by mělo být výbavou každého zodpovědného politika, který má k dnešní situaci co říct,“ zdůrazňuje Weigl.

Hrozící válku podle Weigla politici využívají jako zdroj strachu – aby protlačili změny, které chtějí. „Válečná hysterie v dnešní situaci hraje velmi podstatnou roli, která se vůbec netýká Ukrajiny – je to další zdroj strachu, díky němuž je možné ve společnosti proválcovat, protlačit různé změny, které by za normálních poměrů nebyly možné. Takhle stačí říct – „když se vám to nelíbí, tak si vás odnese Putin. A co tedy chcete? Chcete jít pod Rusko? Ne? Tak musíte poslouchat!“ Musíte akceptovat migraci. Musíte akceptovat zelenou politiku. Musíte akceptovat vysoké ceny energie. Musíte akceptovat změny ve volebních procedurách. A nevímco všechno – „protože jsme přece ve válce, nebo válka hrozí“. A že musíme zbrojit, nechtějte zvyšovat důchody, protože peníze musíme dát na letadla, na tanky.

Válka velmi usnadňuje vládnutí, a to nejen v zemích, kde se válčí. Strach vlastně začíná být určujícím hybatelem společenského dění: Musíme se něčeho bát. Buď se bojíme klimatu, covidu, války.... Ale bez strachu to nejde,“ konstatuje.

Situaci kolem války na Ukrajině připodobnil Weigl k závodu dvou automobilů proti zdi: „Vyhraje ten, kdo dojede dál, kdo zabrzdí později, před zdí, kdo má pevnější nervy. Také je to očekávání, že ten druhý vyměkne dříve. Když se bavíme o válce na Ukrajině, tak mně pořád není jasné, jak si představujeme, že Rusko – jaderná velmoc, o které si my tedy nemyslíme nic dobrého – dovedeme k porážce na Ukrajině, aniž by došlo k použití jaderných zbraní? Jakým způsobem dojdeme k tomu, že Rusko řekne: ‚Aha, my jsme prohráli. Tak tím končíme, vzdáváme se, odvezte nás do Haagu, a rozdělte si nás.‘ Tenhle scénář asi nikdy nemůže vyjít,“ upozorňuje Weigl.

Dnes žijeme ve světě, v němž můžeme sledovat pokus o zásadní přebudování této společnosti, od ekonomiky, od vztahů společenských, vztahů rodinných, vztahů mezi pohlavími, mezi muži a ženami, mezi národy. „Je to děsivé, je absurdní, že je to realita, kterou žijeme, že to není nějaký příběh z nějaké vědeckofantastické literatury, který bychom si načetli... ale že to je realita, kterou žijeme. A že tyto názory, tyto myšlenky byly schopny ovládnout politiku, a dominovat jí dneska ve světě, ve kterém žijeme. Ne že někdo někde, daleko od nás, někde v Koreji nebo v Číně, ale že to je realita žitá námi, a našimi generacemi,“ přemítá Weigl.

Ale optimisticky dodává: „Věřím, že žádná utopie se nikdy nepodařila. Že se nikdy nepovedlo systém, který by odporoval lidské přirozenosti, uskutečnit, a udržet ho po delší dobu. Tak to je zdrojem mého optimismu, že se objeví a najdou sebezáchovné síly.“

Cestu vidí i v respektování klasických demokratických procedur. Zdůrazňuje především důležitost eurovoleb, u kterých nebývá volební účast vysoká. „Chodit k volbám a vážně hlasovat, s rozmyslem. Nevěřit propagandám, věřit své osobní zkušenosti. Podívejte se, zanedlouho nás čekají evropské volby. Evropský parlament je děsivá instituce, která se skutečným parlamentem nemá co dělat, ale je to jedna z velkých institucí, je skutečně základem současného progresivismu. Přes Evropský parlament se válcuje spousta agend, které jsou nám pak vnucovány.

K evropským volbám chodí ani ne třetina oprávněných voličů, tak se pak nedivme, že situace tam vypadá, jak vypadá, a jací lidé tam zasedají, jaké zájmy tam zastupují za naši republiku. Jestli nechceme, aby tam byli zelení fanatici, protože ti k volbám chodí, k těmto volbám chodí, tak tam přijďme a volme lidi, kteří s poměry, které tam panují, nechtějí mít nic společného,“ vyzývá Jiří Weigl, ředitel a spoluzakladatel Institutu Václava Klause.